

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
ЦЕНТРАЛНА БИБЛИОТЕКА

ПРОБЛЕМИ НА СПЕЦИАЛНИТЕ
БИБЛИОТЕКИ

БИБЛИОТЕЧНО-ИНФОРМАЦИОННО ОБСЛУЖВАНЕ,
СОЦИОЛОГИЧЕСКИ ПРОУЧВАНИЯ

Тематичен сборник

1981

София, 1981

ПРОБЛЕМИ НА СПЕЦИАЛНИТЕ БИБЛИОТЕКИ
БИБЛИОТЕЧНО-ИНФОРМАЦИОННО ОБСЛУЖВАНЕ, СОЦИОЛОГИЧЕСКИ
ПРОУЧВАНИЯ

Тематичен сборник 1981

Ред.колегия: з.д.к., ст.н.с. I ст., к.п.н. Е.Савова
(отг.редактор), н.с. М.Аргирова (редактор)

ПРОБЛЕМЫ СПЕЦИАЛЬНЫХ БИБЛИОТЕК
БИБЛИОТЕЧНО-ИНФОРМАЦИОННОЕ ОБСЛУЖИВАНИЕ, СОЦИОЛОГИЧЕСКИЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ

Тематический сборник 1981

Редколлегия: Е.Савова (отв.ред.), М.Аргирова (ред.)
София, БАН, 1981

PROBLEMS OF THE SPECIAL LIBRARIES
LIBRARY INFORMATION SERVICES, SOCIOLOGICAL STUDIES

Collected Papers 1981

Editorial Board: E.Savova (Editor-in-Chief), M.Argirova
(Editor). Sofia, Bulgarian Academy of Sciences, 1981

Отговорен редактор: Е.Савова

Редактор: М.Аргирова

Коректор: Цв.Пошиванова

Техн.редактор: Д.Данев

Печатни коли: 16 Тираж: 500

Разрешително № 5363/1.X.1980 Комитет по печата

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

Мария КАДЪНКОВА-РАДОСЛАВОВА, Мария АРГИРОВА. Информа- ционни възможности на библиотеката по физика при Българската академия на науките.....	9
О.М.ЖЕЛТОВА, Т.В.ЗВЕРЕВА. Организация обслужвания фондом микрокопий в БАН СССР.....	65
Радка ПЕЙЧЕВА, Лазарина СТАНИШЕВА, Мария АРГИРОВА. Мето- дика за съдържателен анализ на националния фонд.....	75
Радка ПЕЙЧЕВА. За мястото на специалните научни библио- теки в Единната библиотечна система и изграждане- то на национален фонд от чуждестранни източници....	85
Е.И.БАНЯГИНА. Изучение читателского спроса в целях ко- ординации комплектования фондов иностранных журна- лов.....	106
Мария АРГИРОВА, Величка ХАДЖИХРИСТОВА. Читателските по- требности на специалистите от Благоевград (Социо- логическо проучване).....	114
Здравко МИТОВ. Съветската научно-техническа литература в научно-техническите библиотеки - читатели - пол- зуване (Социологическо изследване).....	193
Н а у ч н и с ъ о б щ е н и я	
Радка ПЕЙЧЕВА, Мария АРГИРОВА. Ценни издания от трудо- вете на Владимир Илич Ленин, постъпили в библио- течния фонд на БАН до 9.IX.1944 г.....	223
Р е ц е н з и и	
Здравко МИТОВ. Една ценна книга.....	229
Илиана ЦЕКОВА. Необходимо ръководство на научните библио- теки.....	238
Александър БУХТЕВ. Книга - реален принос в родното биб- лиотекознание.....	240
Резюме на руски език.....	244
Резюме на английски език.....	249

C O N T E N T S

Maria KADANKOVA-RADOSLAVOVA, Maria ARGIROVA. Information Capacity of the Library of Physics in the Bulgarian Academy of Sciences.....	9
O.M.ZHELTOVA, T.V.EVEREVA. The Organization of Supplying the Readers of the Library of the U.S.S.R. Academy of Sciences with the Stock of Microcopies.....	65
Radka PEJCHEVA, Lazarina STANISHEVA, Maria ARGIROVA. Methods for Contents Analysis of the National Library Stock.....	75
Radka PEJCHEVA. The Place of Special Research Libraries in the United Library System and the Creation of the National Stock of Foreign Publications.....	85
E.I.VANJAGINA. Cooperative Scientific Journal Acquisition According to Readers' Demand.....	106
Maria ARGIROVA, Velichka KHADZHIEKRISTOVA. The Reading Needs of the Specialists from Blagoevgrad (Sociological Study).....	114
Zdravko MITOV. The Soviet Techno-Scientific Literature in the Scientific Technical Libraries - Readers - Use (Sociological Study).....	193
S c i e n t i f i c R e p o r t s	
Radka PEJCHEVA, Maria ARGIROVA. Valuable Editions of the Works of V.I.Lenin Collected in the Library Stock of the Bulgarian Academy of Sciences before 9.IX.1944.....	223
R e v i e w s	
Zdravko MITOV. A Valuable Book.....	229
Iliana TZEKOVA. Necessary Handbook for Scientific Libraries.....	238
Alexandre BURHEV. The Book as an Actual Contribution to the National Library Science.....	240
Summary in Russian.....	244
Summary in English.....	249

ВОВА, МАРИЯ АРГИ

ОМНОСТИ НА БИБЛИО
АТА АКАДЕМИЯ НА

Характеристика на библиотеката

по физика и физика
да обслужва всички
м. от София, с и
омия, която разпо
от библиотеките
мата на БАН след
на фонда си /65 5
в областта на физ
по измеду всички
ка най-голямата
ият фонд надвиша
ския факултет на
овин век /осн.
БАН.

ства в сградата
и. Разполага с
, читалня - 60
24 м². Обслужва
висше образование
библиотекарски

ФИЗИКА

на проблеми
на Центъ
Самостоя
своя библио
на точните
организация
на първо мяс
ческите и
в система
библиотека по
но фонда на
ниверситет,
ра от библио

ика и фи
ме, от кои
и работна
е библио
курс,
а със

2. Анализ на фонда на библиотеката

В края на 1977 г. фондът на библиотеката наброява 65 546 библиотечни единици.

Това значително натрупване от литература, постигнато в продължение на 33 г., се дължи на няколко обстоятелства:

1. Библиотеката обслужва извънредно важни направления на науката, на които се дава преимущество при комплектуването на литературата.

2. По тематиката на обслужваните от библиотеката научни звена излизат много голям брой публикации.

3. За разлика от много други библиотеки в системата на БАН, организирани само към едно научно подделение, библиотеката по физика задоволява нуждите от литература на няколко научни звена.

4. Броят на научните сътрудници и специалистите, за които е предназначена библиотеката, е също голям.

5. Проблематиката, разработвана от обслужваните от библиотеката звена, е много широка. Те участвуват в единния план на БАН с много проблеми и теми, по-голямата част от които са в Държавния план.

Всичко това обяснява защо библиотеката по физика е изпреварила с такова темпо останалите библиотеки в системата на БАН.

2.1. Анализ на фонда по начин на постъпление

Документацията на библиотеката, за съжаление, не дава възможност за един цялостен анализ на книжния фонд по начин на постъпление. Известна представа за съставките на фонда,

получени от различни източници, може да се добие от анализа на прираста през последните четири години. /Табл. № 1/ За този период прирастът на фонда възлиза на 8512 т., като се движи между 1960 и 2461 т. или средно годишно 2128 т. Дялът на литературата, получена чрез покупка и по абонамент е най-голям - 4355 т., което прави 51.1%. От 1974 до 1977 г. той нараства прогресивно от 10 до 17% и обуславя ежегодното нарастване на прираста през този период. От 900 т. през 1974 г. той става 1057 т. в 1975 г., 1124 т. през 1976 г. и 1274 т. през 1977 г. или средно годишно 1089 т.

Като се има предвид твърде ясно изразената тенденция за увеличаване на литературата, доставена чрез покупка, трябва да се предположи, че нейният процент във фонда е по-малък, отколкото е дялът ѝ през последните четири години в прираста и той може би се изравнява с процента на литературата, получена по книгообмен. Това предположение се потвърждава до известна степен от анализа на литературата в прираста, получена по книгообмен. Тя се отличава с много голяма стабилност. През 1974 г. са се вляли във фонда 813 т., получени по книгообмен. През следващата година тая литература бележи едно покачване с 38 т. и достига 851 т. През 1976 г. са получени най-много книги и списания по книгообмен - 919 т., а през 1977 г. техният брой е почти равен на прираста по книгообмен за 1976 г. - 853 т. За посочените четири години техният брой възлиза общо на 3436 т., или средно годишно 859 т., които съставляват 40.6% от годишния прираст.

Тая изключителна стабилност на количеството на литературата, получена по книгообмен, показва не само, че библиотеката

има трайни книгообменни връзки, но тя дава също така основание да се приеме, че дялът на литературата, получена по книгообмен, съставлява между 40% и 50% от фонда на библиотеката.

Съвсем непостоянен е броят на книгите и списанията, получени в дар. От 261 т. през 1974 г. те стават през 1975 г. на 58 т. Малко повече - 68 т. са през 1976 г., за да скочи броят им през 1977 г. на 334 т. Тези големи амплитуди са напълно естествени, тъй като даренията винаги имат случаен характер и на тях не може да се разчита за едно системно попълване на фонда.

Общият брой на получените в дар книги и списания за 4 години е 721 т. или средно годишно 180 т., което прави 8.2% от средния годишен прираст през последните четири години.

Съотношението на литературата, получена по различен път от 1974 до 1977 г., разбира се не би могло механично да се пренесе върху целия фонд. Преди всичко поделяи на съществуващия процент 8.2% за литературата, получена в дар.

Източник за тази литература са обикновено личните библиотеки на починали сътрудници на институтите, каквито случаи през историята на библиотеката са твърде редки и почти липсват в миналите години. Това са предимно малки по обем дарения, направени от командировани лица и участници в международни конгреси. Поради това би могло да се сметне, че процентът на литературата, постъпила във фонда на библиотеката, чрез дарение, е по-малък от този в прираста през последните четири години.

2.2. Анализ по вид на изданията

От целия фонд на библиотеката, наброяващ през 1977 г. 65 673 т., 49 428 т. или 75.4% са книги и периодични издания и 16 145 броя или 24.6% препренти, отпечатъци, фотокопия и микрофилми.

Книгите в основния фонд възлизат на 19 530 т. и съставляват 39.5% от него. Периодичните издания - списания и вестници са общо 29 898 т. или 60.5%.

Както се вижда от горните цифри, преобладаващ дял в библиотеката имат периодичните издания, които съставляват 3/5 от основния фонд.

Ако проследим съотношението между книгите и периодичните издания във фонда през последните 8 години /Табл. № 2/ се вижда, че процентът на периодичните издания прогресивно нараства. През 1970 г. те възлизат на 20 164 т., което съставлява 58.5%, а книгите са 14 341 т. или 41.5%.

Следващата година списанията стават 21 517 т., а книгите са 15 319 т., но процентът им остава същият.

През 1972 г. броят на списанията нараства на 22 974 т., а процентът им - на 59.1. В замяна на това относителният дял на книгите, които са 15 914 т., намалява на 40.9%. През 1973 г. и 1974 г. списанията съставляват 59.9% от книжния фонд, а книгите са 40.1%. През 1975 г. дялът на списанията е 60.4%, а книгите - съответно 39.6%.

Най-голям относителен дял имат периодичните издания през 1976 г. - 60.8%, докато през същата година книгите представляват 39.2% от фонда. През 1977 г. периодичните издания бележат